

Geef burgers via panels stem in klimaatbeleid

Wantrouwen tegen overheden en politici zit de klimaatmaatregelen in de weg. Met burgerpanels met een duidelijk mandaat kun je dat overwinnen, meent *Ed Nijpels*.

Als je de cijfers ziet zou er veel steun en draagvlak moeten zijn voor klimaatbeleid. Uit een recente enquête van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) blijkt dat 85 procent van de ondervraagden zich zorgen maakt over klimaatverandering. 80 procent ziet het als een morele plicht om goed voor milieu en natuur te zorgen. En als klap op de vuurpijl, de ondervraagden willen aandacht voor adaptatie, natuur, schone energie en woningisolatie.

Toch schuurt dit met berichten over groeiende weerstand tegen windmolens, zonneparken, aardwarmte, mestvergisters, biomassa en ga zo maar door. Er is wantrouwen tegen overheden en politici. „De overheid is tot nu toe tekortgeschoten in het vinden van aansluiting bij de burger”, schrijft het PBL in *Balans van de leefomgeving*.

Het klimaatakkoord kwam er dankzij betrokkenheid van meer dan

honderd partijen en organisaties. Het parlement stemde er met grote meerderheid mee in. Afsgesproken is dat wensen en zorgen van burgers en bedrijven zichtbaar meegewogen moeten worden bij de transitie.

Het is dus nu tijd serieus werk te maken van een burgerpanel om betrokkenheid bij besluitvorming, begrip en daarmee draagvlak te vergroten. Voorbeelden in het buitenland laten zien dat er veel kan. Maar we moeten voorkomen dat het niet het zoveelste tandeloze proces wordt van oudewittemannenparticipatie. In dat geval erodeert het draagvlak volledig.

De G1000 van België in 2011-'12 was in Noord-Europa een van de eerste grote initiatieven met een burgerpanel. Het richtte zich op de politieke impasse in de federale regering. Dit liet zien dat burgers daadwerkelijk een bijdrage kunnen en willen leveren aan grote beleidsvraagstukken. Sindsdien zijn overhe-

den in Ierland, Engeland en Frankrijk al begonnen met landelijke burgerpanels voor klimaatbeleid. Ook in Nederland gaan hiervoor geluiden op. En daar zijn goede redenen voor.

Burgers en beleidsmakers zoeken dan samen naar oplossingen. Ze werken aan een collectief belang en komen daarmee weg van het polariserend debat. Zo ontstond in Ierland in de afgelopen jaren via burgerpanels brede steun voor het legaliseren van abortus en het homohuwelijk.

Bovendien is er de transparantie en consensusgedreven aanpak. Het blijkt dat zulke panels een groot deel van de maatschappij achter zich krijgen. Zij verkleinen de afstand tot besluitvorming en vergroten de steun voor lastige maatregelen. Ze zorgen voor acceptatie van veranderingen. Willen we het klimaatbeleid laten slagen, dan hebben we deze versterking van de betrokkenheid van de samenleving nodig.

In Nederland zijn op lokaal niveau

al veel initiatieven om met burgerpanels klimaatbeleid te realiseren. In Súdwest-Fryslân, heeft de gemeente opdracht gegeven voor een panel om mee te praten over de toekomst van de energievoorziening - en met succes. Burgers kwamen dichtbij besluitvorming en verrijkten de kwaliteit van het beleid.

Dit kan ook op landelijk niveau. Maar dan moet er een duidelijke opdracht en mandaat zijn voor het burgerpanel. Hiermee worden doelen en verantwoordelijkheden duidelijk. Tegelijkertijd wordt een signaal afgegeven over het belang en geloofwaardigheid van het initiatief.

Ook moet er *commitment* zijn vanuit de politiek en afspraken over wat er met de resultaten wordt gedaan zijn essentieel. Zo beloofde president Macron in Frankrijk de adviezen „zonder filter” over te nemen of aan het parlement voor te leggen. Ten slotte zijn transparantie, onafhankelijkheid en inclusiviteit van het proces en de uit-

Burgerpanels zorgen voor acceptatie van verandering

Ed Nijpels is voorzitter van het Voortgangsoverleg Klimaatakkoord.

komsten de sleutel tot breed gedragen en geloofwaardige resultaten.

Het burgerpanel is geen wondermiddel. Het dient ook niet als ontsnappingsroute om onder klimaatbeleid en het doel van 49 procent reductie van broeikasgassen uit te komen. Onder de juiste voorwaarden is het wel een grote verrijking van zowel het democratische proces als de inhoud en uitvoering van het klimaatbeleid.

Het is een middel om burgers die betrokkenheid tonen, maar zich nu soms ongemakkelijk en niet gehoord voelen een positie te geven die recht doet aan hun betrokkenheid. „Bestuurders die burgers het vertrouwen geven mee te beslissen, krijgen niet alleen hulp van burgers, maar ook hun vertrouwen”, stelden filosoof Daan Roovers en schrijver Eva Rovers onlangs in *NRC* in hun pleidooi voor een burgerparlement als in Frankrijk. Dat is de betrokkenheid, steun en draagvlak die het klimaatbeleid nodig heeft.